

Tatvine zveznih miličnikov na platoju Karavanke

Delo vodje varnostnega okoliša je pomenilo tudi poznavanje življenja na območju varnostnega okoliša kot tudi na celotnem območju občine Jesenice. Predvsem na območju KS Cirila Tavčarja so živeli ljudje, ki so pripadali različnim varnostnim strukturam. Ključnega pomena takrat je bilo spremljanje gibanja in miselnosti oseb. Na Jesenicah je bilo žarišče pripadnosti drugim strukturam v Centru 2, kjer je bilo največ carinikov podvrženih strukturi nekdanje SFRJ. Delo miličnikov na Postaji milice Jesenice je trajalo 24 ur, ne le osem, pri tem pa smo se vsi zavedali, kakšnega pomena je to, ne glede na nacionalno pripadnost, za varnost Jesenic. Delo na področju zagotavljanja varnosti se je v resnici začelo mesece pred osamosvojitveno vojno, predvsem s spremljanjem aktivnosti različno mislečih oseb. Vse aktivnosti, ki so kazale na neposredno ogrožanje varnosti na območju Jesenic, pa že leto in pol pred tem. Predčasno smo opravili veliko varnostnega dela. Sodelovanje vodstva in miličnikov je bilo dobro, hkrati pa je pripeljalo do ciljev, to je zagotoviti varne in nepoškodovane Jesenice. Takrat se ni poznala delitev med rezervnimi in rednimi miličniki, bili smo enotni. Patrulje so bile sestavljene iz rednih in rezervnih miličnikov, dva redna in en rezervni ali obratno. Nekateri prebivalci Jesenic so kaj kmalu spoznali, da na Jesenicah ni njihove prihodnosti in so zato zapustili ne le Jesenice, temveč tudi Slovenijo. A njihova aktivnost ni bila pozabljena. Sestava prebivalstva na našem območju je bila, kot že omenjeno, raznolika, naša naloga pa je bila na lokalni ali državni ravni zagotavljati varnost. Veliko je spominov na tiste dni. Spominjam se dogodka, ko sva s kolegom v Mostah, kjer je bilo blokadno mesto, zaustavila vozilo JLA, v katerem sta zastavnik in vojak prevažala hrano za vojake JLA in zvezne miličnike, ki so bili na Karavankah. Vozilo in oba vojaka sva pripeljala na Postajo milice Jesenice. Seveda takrat nisva takoj vedela, ali sva ravnala prav ali ne. A se je pozneje izkazalo, da sva. S poznejšimi pogajanjmi smo predali zastavnika in vojaka, v zameno pa dobili teritorialca Janeza Koselja, ki je bil zajet na platoju Karavanke. Spominjam se tudi spremljanja kolone, ki je 1. julija 1991 zapustila plato Karavanke, v zbirni center v Kranj. To spremstvo je bilo zanimivo,

a psihično naporno. V konvoju vozil so bili pripadniki JLA in zvezni miličniki. Nismo točno vedeli, ali so oboroženi, pa čeprav so bili pred prevozom pregledani. Trasa poti je bila določena, predvsem po stranskih poteh mimo blokadnih mest. Med prevozom so nekateri pripadniki JLA začeli skakati iz vozila in teči v neznan smeri. Predvsem je šlo za vojake in starešine, ki so imeli v

Priznanja Borisu Grilcu. Last: Boris Grilc.

Sloveniji že ustvarjene družine. Tisti, ki smo bili v spremstvu, smo bili v dilemi, ali jih zadržati ali ne. Ob obveščanju vodij in odgovornih oseb je bila odločitev, naj se tiste pusti, ker je šlo predvsem za znane osebe, kot omenjeno, za tiste, ki so tukaj imeli družine. Vsi ti so namreč že med agresijo kazali znake, da nočejo biti več pripadniki JLA in da želijo bivati v Republiki Sloveniji. Vožnja je bila kar naporna, spremstvo zanimiva izkušnja, še bolj pa pregled v zbirnem centru. Ugotovili smo, kaj vse so zvezni miličniki pokradli na platoju Karavanke. Veliko pokradene robe je bilo iz Kompasovega Duty Free Shopa, na primer tehnična sredstva, kozmetika, parfumi, cigarete. Našli smo tudi računalnike in tiskalnike, ki so jih vzeli na Postaji mejne milice Karavanke. V računalniške sisteme so namreč hoteli vdreti že na platoju, a jim ni uspelo, saj niso imeli gesel, kar je bil najverjetneje tudi razlog za tatvino računalniške opreme. Tudi po koncu osamosvojitvene vojne je bila naša naloga spremljanje ljudi na terenu. Nekateri, ki so zapustili Jesenice, so se kmalu vrnili in vnesli nezaupanje v sam kraj predvsem z njihovim razmišljanjem. Po osamosvojitveni vojni pa je bila pozornost miličnikov usmerjena predvsem v preveritev oseb, ki so želeli pridobiti državljanstvo Republike Slovenije. Spominjam se, da sem bil velikokrat klican v Ljubljano kot pričevanje v postopku, kjer pa sem dobil občutek, kot da sam prosim za državljanstvo. Četudi so bila za nekatere osebe izdana negativna mnenja, so kljub temu pridobile državljanstva. Občutek je bil nelagoden, zlasti pozneje, ko si srečal človeka in je vedel za izdelano mnenje, tudi za to, kdo ga je izdelal. A naše delo je bilo napisati mnenje, izdaja odločb ni bila v naši pristojnosti. Očitno so jim zaposleni na direktoratu v Ljubljani povedali, kdo je bil tisti, ki je o njih delal preverke. Bil je neprijeten občutek, posebej, ko ti je človek v obraz povedal: »Jaz sem državljan, ti pa si negativno dal.« In še danes se pri nekaterih to čuti, saj ti pri srečanju to tudi očitajo. Jesenice so bile z varnostnega vidika prav gotovo neka posebnost, prav tako so bile zanimive posamezne situacije.